

Ν.Ξ.

Αποχαιρέτησαμε με πολιτική κηδεία το ιστορικό στέλεχος της επαναστατικής αριστεράς και του κομμουνιστικού κινήματος **Γρηγόρη Κωνσταντόπουλο**.

Οι σύντροφοί του του **ΚΚΕ(μ-λ)** τον τίμησαν όπως του άξιζε. Με ιδιαίτερη συγκίνηση τον αποχαιρέτησαν και οι σύντροφοί του από το **ΤΚΡ/ΜΛ**, που τον είχαν ανακηρύξει επίτιμο μέλος και του δικού τους κόμματος.

Παρά την απλότητα και τη σεμνότητά του ο Γρηγόρης ήταν προσωπικότητα μεγάλου διαμετρήματος και έχαιρε μεγάλης εκτίμησης από αγωνιστές όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο. Είναι συγκινητική η [ανακοίνωση](#) του ΤΚΡ/ΜΛ. Τα βίντεο με τις ομιλίες που ακολουθούν, αποτελούν ταυτόχρονα και ένα “καλειδοσκόπιο” με στιγμιότυπα από τη ζωή και τη δράση του.

Όπως ήταν φυσικό, τον Γρηγόρη τίμησαν στην τελευταία αυτή πολιτική εκδήλωση και οι σύντροφοί του από άλλες οργανώσεις με πολλές από τις οποίες είχε συνεργαστεί ως στέλεχος του ΚΚΕ(μ-λ). Όλοι ανεξαιρέτως όσοι τον είχαν γνωρίσει ή είχαν συνεργαστεί μαζί του, έχουν να λένε τόσο για την πολιτική του συγκρότηση, συνέπεια και σοβαρότητα, όσο και για το ήθος και την απλότητα που τον διέκρινε.

Ήταν *παρών* και ο ίδιος. Μέσα από τα λόγια και τις διηγήσεις των συντρόφων του πρώτα από όλα. Αλλά και με εκείνο το γνωστό παιγνιώδες χαμόγελο της φωτογραφίας... *“Είναι το χαμόγελο της επαναστατικής αισιοδοξίας, που αποτελεί αναγκαίο στοιχείο για δύσκολες στιγμές της ζωής”*, έγραψε ο **Κ.Κ.** που [εξηγεί](#) και σε ποιες συνθήκες βγήκε η φωτογραφία.

Αναφερόμενος στα χρόνια προβλήματα της υγείας του Γρηγόρη και τον τρόπο με τον οποίο

αυτός τα αντιμετώπιζε, ο **Αντρέας Βογιατζόγλου** είπε σε κάποιο σημείο της ομιλίας του (την παραθέτουμε και γραπτά στο τέλος της ανάρτησης, μετά από τα βίντεο):

Πολλές φορές αυτά τα χρόνια που μεσολάβησαν από την πρώτη αρρώστια το 2001, και κάθε φορά που έβγαινε αλώβητος, συνήθιζε να λέει σε συζητήσεις του με άλλους συντρόφους, συναγωνιστές και φίλους ότι ζούσε κατά κάποιον τρόπο λαθραία, ότι θα έπρεπε να είχε πεθάνει ήδη αρκετές φορές. Ε, όχι λοιπόν! Ο σύντροφός μας επάξια κέρδιζε τις μάχες γιατί ήθελε να ζήσει και να προσφέρει.

Και βέβαια σε άλλο σημείο, προς το τέλος της ομιλίας, εύστοχα σχολίασε:

Αγωνιστές του διαμετρήματος του Γρηγόρη δεν έζησαν λάθρα ούτε πέρασαν στο διάβα της ζωής απαρατήρητοι. Σημάδεψαν την εποχή που έζησαν και αφήνουν φορτίο που πρέπει να κουβαλήσουμε αυτοί που μένουμε σήμερα αλλά και όσοι μας πλαισιώσουν στα επόμενα χρόνια.

Δείτε στα βίντεο που ακολουθούν ολόκληρη την εκδήλωση.

Ο Νίκος Παπαβασιλείου ανοίγει την πολιτική κηδεία του σ. Γρηγόρη Κωνσταντόπουλου:

Η κύρια ομιλία της εκδήλωσης. Εκ μέρους του καθοδηγητικού οργάνου του ΚΚΕ(μ-λ) την παρουσιάζει ο Αντρέας Βογιατζόγλου:

Ο Κώστας Μπεκιάρης αποχαιρετά τον σ. Γρηγόρη Κωνσταντόπουλο εκ μέρους της Ταξικής Πορείας:

Στράτος Κατσένης, εκ μέρους των νεολαίων του ΚΚΕ(μ-λ):

Ο εκπρόσωπος του ΤΚΡ/ΜΛ Μάρκος αποχαιρετά τον σ. Γρηγόρη. Στην αρχή διαβάζει αποσπάσματα από την απόφαση της Κ.Ε. του ΤΚΡ/ΜΛ για το θάνατο του διεθνιστή αγωνιστή, που ήταν επίτιμο μέλος του κόμματος:

Από την Συνομοσπονδία των Τούρκων εργατών στην Ευρώπη, την ΑΤΙΚ, ο Μετίν αποχαιρετά τον Γρηγόρη:

Ο Κώστας Παπαδάκης, εκ μέρους της ΑΝΤΑΡΣΥΑ:

Ο Σάββας Μιχαήλ από το Εργατικό Επαναστατικό Κόμμα -ΕΕΚ:

Ο Χρίστος Βαφειάδης από το ΕΚΚΕ:

Ο Άκης Αδαμόπουλος από το Μ-Λ ΚΚΕ:

Ο Άγγελος Χάγιος από το ΝΑΡ για την Κομμουνιστική Απελευθέρωση:

Ο Σωφρόνης Παπαδόπουλος από την ΟΚΔΕ:

Ο Νίκος Παπαβασιλείου διαβάζει γραπτό αποχαιρετισμό του Δημήτρη Δεσύλλα στον φίλο του Γρηγόρη:

Ο Γιάννης Βάρλας από την Λαϊκή Αντίσταση -Αριστερή Αντιιμπεριαλιστική Συνεργασία (ΛΑ-ΑΑΣ):

Ακολουθούν δύο ιστορικά στελέχη του ΚΚΕ(μ-λ).

Ο Στέλιος Αγκούτογλου:

Ο Βασίλης Σαμαράς:

σ. Στέφανος Καραμήτρος **-Η ΔΙΕΘΝΗΣ:**

Στιγμιότυπα από την πολιτική κηδεία του σ. Γρηγόρη Κωνσταντόπουλου (Α):

Στιγμιότυπα από την πολιτική κηδεία του σ. Γρηγόρη Κωνσταντόπουλου (B):

Στιγμιότυπα από την πολιτική κηδεία του σ. Γρηγόρη Κωνσταντόπουλου (Γ):

Το Κ.Ο. του Κ.Κ.Ε.(μ-λ) για τον σύντροφο Γρηγόρη Κωνσταντόπουλο - επικήδειος λόγος

(Δημοσιεύεται στην Προλεταριακή Σημαία που κυκλοφορεί -το αντιγράψαμε από εδώ:
antigeitonies.blogspot.gr)

**προλεταριακή
σημεία**

Με μεγάλη οδύνη ανακοινώσαμε την απώλεια του συντρόφου μας, του Γρηγόρη Κωνσταντόπουλου, ο οποίος υπήρξε μέλος του Κ.Ο. αδιάλειπτα από το 1982 μέχρι σήμερα.

Το μεσημέρι της Δευτέρας 23 του Γενάρη, αυτός ο μεγάλος κομμουνιστής, αυτός ο τεραστίου διαμετρήματος αγωνιστής άφησε την τελευταία του πνοή. Γράφτηκε έτσι ο επίλογος μιας ολόκληρης ζωής τού πολυαγαπημένου μας Γρηγόρη, αφιερωμένης και αφοσιωμένης στο κίνημα, στους λαϊκούς και ταξικούς αγώνες, στην επανάσταση, στο σοσιαλισμό, στον κομμουνισμό και τον προλεταριακό διεθνισμό.

Ούτε η δική του μάχη, ούτε η υποστήριξη της οικογένειάς του, ούτε η αμέριστη συμπαράσταση από τους έλληνες και τούρκους συντρόφους που βρίσκονταν στο πλάι του ήταν αρκετά, αυτή τη φορά, για να κερδίσει ο σύντροφός μας μια ακόμη μάχη με το θάνατο.

Από την άνοιξη του 2001 (την εποχή που χαροπάλευε ο αξέχαστος σύντροφός μας Βασίλης Γεμιστός), ο Γρηγόρης ξεκίνησε να παλεύει το θάνατο, ο οποίος τον πλησίαζε και τον ξαναπλησίαζε απειλητικά όλα αυτά τα χρόνια μέχρι σήμερα. Και ο σύντροφος κατάφερε να βγαίνει νικητής, διαψεύδοντας ιατρικές προβλέψεις και στατιστικές.

Ακόμα και τις τελευταίες ώρες, οι άνθρωποι που βρίσκονταν δίπλα του και όσοι αγωνιούσαν από απόσταση είχαν μια κρυφή ελπίδα ότι θα τα καταφέρει. Όπως τα κατάφερε όταν ξεπέρασε τη σοβαρή περιπέτεια υγείας που είχε στον πνεύμονα, όπως ξεπερνούσε την καρδιακή του πάθηση, όπως όταν, προς κατάπληξη όλων, ξεπέρασε την αφωνία. Τέτοιο πάθος για ζωή, τέτοια επιμονή, καρτερικότητα, αποφασιστικότητα, ψυχραιμία τη συναντάς σε ξεχωριστούς ανθρώπους που επάξια κατακτούν το ρόλο του ηγέτη, που κοιτάνε μπροστά

και δεν λοξοκοιτάζουν τρομαγμένοι και απογοητευμένοι.

Πολλές φορές αυτά τα χρόνια που μεσολάβησαν από την πρώτη αρρώστια το 2001, και κάθε φορά που έβγαινε αλώβητος, συνήθιζε να λέει σε συζητήσεις του με άλλους συντρόφους, συναγωνιστές και φίλους ότι ζούσε κατά κάποιον τρόπο λαθραία, ότι θα έπρεπε να είχε πεθάνει ήδη αρκετές φορές. Ε, όχι λοιπόν! Ο σύντροφός μας επάξια κέρδιζε τις μάχες γιατί ήθελε να ζήσει και να προσφέρει.

Όσοι τον έζησαν από κοντά βίωσαν αυτή την περιφρόνηση κινδύνου που τον χαρακτήριζε. Έβλεπαν, παρά τις συνέπειες που άφηναν στο ταλαιπωρημένο του κορμί οι αρρώστιες, ότι τις ξεπερνούσε γιατί πολύ απλά ήθελε να προχωρήσει, να πάει παρακάτω, να αντιμετωπίσει νέα καθήκοντα, νέες προκλήσεις.

Από πολύ νωρίς διέκρινε την ήττα του κινήματος και τις βαριές συνέπειες που αυτή είχε πρώτα απ' όλα στην εργατική τάξη και τους όπου γης κολασμένους, κατατρεγμένους, καταπιεσμένους, εξαθλιωμένους. Όχι μόνο δεν το έβαζε κάτω, αλλά βλέποντας τον μακρύ δρόμο μπροστά μας, ήθελε να δίνει συνέχεια το «παρών» για να αλλάξουν τα δεδομένα υπέρ των καταπιεσμένων και εκμεταλλευόμενων.

Πίστευε ακράδαντα και βαθιά ότι σ' αυτή τη μεγάλη μάχη για τη συγκρότηση του κινήματος και της εργατικής τάξης δεν περισσεύει κανένας. Πόσο μάλλον ο ίδιος! Δεν ήθελε ποτέ να φανταστεί τον εαυτό του σαν απόμαχο. Θεωρούσε ότι με το να χάσει τη μάχη με το θάνατο κάνει το χατίρι όχι στο θάνατο αλλά στους εχθρούς του κινήματος, στους ταξικούς αντιπάλους. Θεωρούσε ότι μένοντας στις επάλξεις δεν κρατάει κάποια θέση, αλλά δημιουργεί νέες θέσεις για νέους αγωνιστές. Επέμενε να ζει γιατί με τίποτα δεν ήθελε να χάσει τη δυνατότητα να έρχεται σε επαφή με νέους αγωνιστές που ξεπηδούσαν μέσα από την ταξική πάλη, να συζητάει μαζί τους, να τους εκλαϊκεύει τις μεγάλες αλήθειες και τις μεγάλες ιδέες της μαρξιστικής-λενινιστικής θεωρίας και πράξης.

Επέμενε να ζει έτσι ώστε, διατηρώντας τη ζωντανή επαφή με την οργάνωση και τις λειτουργίες της, να παίρνει δύναμη και υλικό, να το επεξεργάζεται και να στοχάζεται για το μέλλον, την προοπτική, την αποτελεσματικότητα των αγώνων που έρχονται. Τα τελευταία ιδιαίτερα χρόνια που η υγεία του δεν του επέτρεπε να παίρνει μέρος στη λειτουργία της οργάνωσης και δεν του αφήνε περιθώρια να συμμετέχει στις κινητοποιήσεις, εντάθηκε η τάση του να μελετήσει βαθύτερα τα δεδομένα της ταξικής πάλης, τη σχέση της εργατικής τάξης με τα υπόλοιπα στρώματα της κοινωνίας. Προσπάθησε να καλύψει αυτή την ανάγκη και μέσα από μελέτη αλλά και συζήτηση με συντρόφους και συναγωνιστές, ακόμη και αν

διαφωνούσε μαζί τους.

Όλη του τη μέρα, τα τελευταία χρόνια (εκτός από τα διαστήματα που υπέφερε από τη δύσπνοια), την αφιέρωνε στη μελέτη και την εξαγωγή συμπερασμάτων, πολιτικών, κοινωνικών, για την εργατική τάξη την οποία όχι άδικα θεωρούσε την κινούσα δύναμη της επανάστασης. Όσοι σύντροφοι βρίσκονταν δίπλα του αυτά τα δύσκολα χρόνια με διάφορες ευκαιρίες τον καθυσύχαζαν να μην αγχώνεται και να μη σκέφτεται ότι πρέπει να «τελειώσει». Με συντροφικό τρόπο του θυμίζαμε ότι ο ίδιος ήταν αυτός που απαιτούσε διαλεκτική σκέψη, που ζητούσε η συλλογικότητα να θριαμβεύει πάνω στην ατομικότητα. Σ' αυτές τις προσπάθειες δεν υπάρχει «τέλος». Υπάρχουν προχωρήματα που κάπου φτάνουν, και η συνέχιση της ταξικής πάλης αναλαμβάνει να τα προχωρήσει.

Όσοι σύντροφοι είχαν επαφή όλα αυτά τα χρόνια με τα συμπεράσματα στα οποία κατέληγε ο σύντροφός μας είναι βέβαιοι ότι τα όσα παρήγαγε, τα όσα επιβεβαίωσε και τα όσα χρειάστηκε να απορρίψει είναι ένα υλικό που θα βοηθήσει, θα συμβάλει, θα ωθήσει τις επεξεργασίες της οργάνωσης αλλά και ευρύτερα στην καλύτερη ψηλάφηση των δρόμων προς την απελευθέρωση!

Γι' αυτό και θα αξιοποιηθεί και θα προβληθεί από το ΚΚΕ(μ-λ), μέσα από διάφορες μορφές και τρόπους. Πώς είναι δυνατόν να μείνει μια τέτοια δουλειά αναξιοποίητη όταν και μέσα σ' αυτήν, πέρα από την καθοριστική συμβολή του Γρηγόρη, απεικονίζονται και εκφράζονται διαχρονικές προσπάθειες δεκάδων χρόνων, συντρόφων και συναγωνιστών, μέσα από τις παρεμβάσεις τους στα σωματεία, στους ταξικούς αγώνες, στην Ταξική Πορεία κ.λπ.

Άλλωστε, το Κ.Ο. του ΚΚΕ(μ-λ) πιστεύει ότι μέσα από την όλη κίνηση να αξιοποιηθεί και να προβληθεί η προσπάθεια του πολυαγαπημένου μας συντρόφου θα καταφέρει με έναν συλλογικό τρόπο να επεξεργαστεί αυτά τα συμπεράσματα και να τα εντάξει στην όλη φυσιογνωμία της οργάνωσης, αλλά και στην υπηρετήση της μεγάλης ανάγκης να συνδεθούμε με την εργατική τάξη.

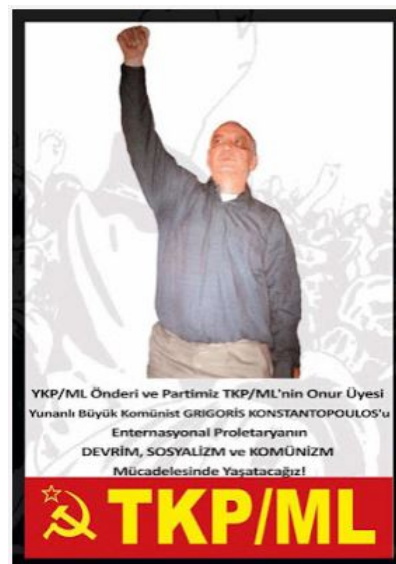
Το Κ.Ο. αντιλαμβανόταν όλα αυτά τα χρόνια την ανάγκη που είχε ο σύντροφός μας να ολοκληρώσει την προσπάθειά του σε πιο στενή σχέση και σύνδεση με την καθοδήγηση της οργάνωσης και αναγνωρίζει ότι δεν κάλυψε πάντα αυτή την ανάγκη. Όχι όμως γιατί την υποτιμούσε ή δεν έβλεπε τη σημασία της, αλλά γιατί μια οργάνωση στα δικά μας μέτρα και με τόσες προτεραιότητες -και με τις τόσες ανατροπές που συντελέστηκαν αυτά τα χρόνια- δεν κατάφερε να ανταποκριθεί και στις απαιτήσεις που αναδείκνυε η προσπάθεια του συντρόφου Γρηγόρη.

Σύντροφοι, συναγωνιστές και φίλοι

Το ΚΟ εκφράζει όλη την οργάνωση καταθέτοντας τη μεγάλη συγκίνηση αλλά και τη μεγάλη περηφάνια που μας γέμισε η ανακοίνωση του ΤΚΡ/ΜΛ για το θάνατο του συντρόφου μας.

Το ΚΚΕ(μ-λ), χωρίς να παραγνωρίζει ότι το μόνιμο καθήκον της προώθησης του προλεταριακού διεθνισμού υλοποιείται με συλλογικό τρόπο και σε αναφορά με τα κοινά μέτωπα πάλης της εργατικής τάξης, αισθάνεται μεγάλη την ανάγκη να τιμήσει τη μεγάλη προσφορά του συντρόφου μας, που χάρη στις δικές του επίμονες προσπάθειες έχουμε πετύχει να διαμορφώσουμε στέρεες και σταθερές σχέσεις με το γειτονικό αδελφό κόμμα, που έχουν δοκιμαστεί μέσα στα χρόνια και που αναμένεται να συνεχίσουν το ίδιο και περισσότερο ανθεκτικές στις νέες απαιτήσεις.

Ένα από τα πράγματα που ο σ. Γρηγόρης ήθελε περισσότερο είναι το ΚΚΕ(μ-λ) να συνεχίσει και να αναβαθμίσει τις σχέσεις προλεταριακού διεθνισμού με το ΤΚΡ/ΜΛ. Πώς μπορεί κανείς να ξεχάσει τις άοκνες προσπάθειές του, με τα απανωτά ταξίδια του, έχοντας βέβαια την υποστήριξη και άλλων συντρόφων, σε διάφορα σημεία του πλανήτη, να σφυρηλατήσει συντροφικές διμερείς αλλά και πολυμερείς σχέσεις με άλλα κομμουνιστικά κόμματα και οργανώσεις, με άλλες αντιιμπεριαλιστικές, αντικαπιταλιστικές κινήσεις.

Έδινε μεγάλη σημασία και πίεζε ώστε το ΚΚΕ(μ-λ) να έρχεται σε επαφή με οποιαδήποτε, ακόμα και μικρή, προσπάθεια γινόταν στον κόσμο για να συγκροτηθεί πυρήνας κομμουνιστών. Φυσικά, ήταν πάντα ο πρώτος που προσφερόταν να πάει να συναντήσει, να συζητήσει, να γνωρίσει, να καταλάβει τους αγωνιστές στις περιοχές αυτές που ήθελαν να βαδίσουν στην κομμουνιστική προοπτική.

Ο αξέχαστος σύντροφός μας, ο Βασίλης Γεμιστός, εντυπωσιαζόταν από αυτή τη διάθεση του Γρηγόρη να έρθει σε επαφή με τους κομμουνιστές όπου γης. Τον εντυπωσίαζε που γνώριζε με πολλές λεπτομέρειες τη δράση και τη διαδρομή μιας σειράς οργανώσεων και κινημάτων.

Αστειευόμενος του έλεγε: «Γρηγόρη, δεν ξέρεις κατά πού πέφτει η Ναύπακτος, πώς διάολο ξέρεις την επαρχία της Ινδίας ή την περιοχή της Λατινικής Αμερικής όπου εξελίσσεται αντάρτικο;»

Το ΚΚΕ(μ-λ) οφείλει πολλά στο σύντροφο Γρηγόρη, που κατάφερε μέσα στα χρόνια που πέρασαν να συνδυάσει την κύρια πάλη του στο εσωτερικό της χώρας με τα διεθνιστικά του καθήκοντα και μάλιστα σε πολύ δύσκολες συνθήκες. Όταν ο σύντροφος ταξίδευε στη Ρωσία για να συναντήσει ρώσους κομμουνιστές μετά το '90-91, όταν συμμετείχε στις διαδικασίες του ILPS, όταν λάμβανε μέρος στις εκδηλώσεις μνήμης για τον σ. Καϊπάκαγια, αξέχαστο ηγέτη του ΤΚΡ/ΜΛ, και ηγούνταν των αντιπροσωπειών μας, ουσιαστικά συνέβαλλε στο να ανεβαίνει η εκτίμηση που είχαν τα άλλα κόμματα και οργανώσεις για το ΚΚΕ(μ-λ).

Γεμίζουμε συγκίνηση και περηφάνια όταν βλέπουμε ένα στέλεχος της καθοδήγησής μας, ιδρυτικό της οργάνωσής μας, να γίνεται επίτιμο μέλος του αδελφού κόμματος που έχει δώσει τόσες μάχες ενάντια στον ιμπεριαλισμό, το φασισμό, τον καπιταλισμό.

Είμαστε ιδιαίτερα ικανοποιημένοι βλέποντας ένα αδελφό κόμμα που έχει δώσει τόσους νεκρούς επαναστάτες στον αγώνα ενάντια στην αδικία και την εκμετάλλευση, να βλέπει στον σ. Γρηγόρη και στην οργάνωση του ΚΚΕ(μ-λ) εκείνα τα κομμουνιστικά χαρακτηριστικά που να δικαιολογούν τόσο στενή σχέση ανάμεσα στα δύο κόμματα. Μας γεμίζει κουράγιο να βλέπουμε δοκιμασμένους επαναστάτες, όπως οι σύντροφοι του ΤΚΡ/ΜΛ και οι συναγωνιστές της ΑΤΙΚ, να αναγνωρίζουν στη δράση μας και τη φυσιογνωμία μας εκείνα τα στοιχεία που να μας εμπιστεύονται στον κοινό μεγάλο αγώνα.

Ο σ. Γρηγόρης ήταν πράγματι ακούραστος και διατεθειμένος να αναλάβει από την πιο υπεύθυνη δουλειά μέχρι την πιο χαμάλικη - κι ας είχε το πόδι του με πρόβλημα. Μπορούσε κάθε Σαββατοκύριακο να παίρνει το ΚΤΕΛ και να πηγαίνει στην επαρχία. Μπορούσε να ταξιδεύει μέρες και βδομάδες για να συναντήσει εκπροσώπους άλλων οργανώσεων σε άλλες χώρες. Μέχρι πριν από 5 χρόνια καθάριζε τα γραφεία, έπλενε ποτήρια για να κάνει πράξη αυτό που έλεγε ο Ηλίας ο Καμαρέτσος στο σχολείο της νεολαίας, ότι ηγεσία και βάση πρέπει να είναι ένα. Έστω και αν η βάση (για να αστειευτούμε) δεν έπλενε ούτε καθάριζε τόσο συχνά.

Δεν σκιάζονταν μπροστά σε καμία δυσκολία. Μας έκανε να «ξεχνάμε» ότι είχε δυσκολίες με το πόδι του. Βέβαια, όσοι τον ζούσαν από κοντά ήξεραν ότι το μόνο που μπορούσε να ρίξει την ψυχολογία του Γρηγόρη ήταν η βλάβη στο μηχανισμό στο πόδι του. Μόλις όμως η βλάβη αποκαθίστατο, ο Γρηγόρης ξανά άλλος άνθρωπος, σαν μικρό παιδί, με το χιούμορ του, τις

πλάκες του, την καλοσύνη του, έτοιμος να πρωτοστατήσει.

Σύντροφοι, συναγωνιστές και φίλοι

Οσοι έζησαν το σύντροφό μας από κοντ, διαπίστωσαν ότι τα χρόνια που ο Γρηγόρης μαζί με το Στάθη βρέθηκαν στον Καναδά, τον σημάδεψαν και τον χαρακτήρισαν.

Στα χρόνια εκείνα, και στον απόηχο της ΜΠΠΕ αλλά και των μεγάλων αντιπαραθέσεων με το ρεβιζιονισμό, ο Γρηγόρης μετεξελίχθηκε γρήγορα από έναν νέο προοδευτικό άνθρωπο με ευαισθησίες, που δεν ανεχόταν το άδικο, σε έναν ολοκληρωμένο αγωνιστή που συναντούσε την κομμουνιστική προοπτική, τη μαρξιστική-λενινιστική ιδεολογία, την προσήλωσή του στον προλεταριακό διεθνισμό.

Εκείνα τα χρόνια ανέδειξε μια σειρά ηγετικές ικανότητες που θα τις διεύρυνε τα μετέπειτα χρόνια όταν θα γύρναγε στην Ελλάδα. Ανέδειξε ικανότητες να συγκροτεί πυρήνες αγωνιστών, να εκδίδει έντυπα και εφημερίδες, να εμποδώνει έναν πραγματικά πλατύ τρόπο πλησιάσματος του κόσμου. Εκείνα τα χρόνια συνειδητοποίησε το πόσο εκτιμάει την εργατική τάξη και τις λαϊκές μάζες. Το πόσο τις εμπιστεύεται και πόσο πιστεύει στη δύναμή τους.

Το φορτίο που συσσωρεύσε εκείνα τα χρόνια, η εμπειρία που απέκτησε του επέτρεψαν όταν γύρισε στην Ελλάδα να έχει καθοριστική συμβολή στο στήσιμο της συνοικιακής δουλειάς, δραστηριοποιούμενος στο σύλλογο Μακρυγιάννη, αλλά και μετέπειτα στη συγκρότηση και το δυνάμωμα της ΠΕΣΠ.

Στο σύντροφο Γρηγόρη αλλά και στο σύντροφο Στάθη, τον αδελφό του, την περίοδο του 1982 έπεσε ένα μεγάλο βάρος στην ανασυγκρότηση του ΚΚΕ(μ-λ), γιατί ήταν τα μόνα στελέχη του παλιού ΚΚΕ(μ-λ) στην Αθήνα που διαπίστωσαν έμπρακτα ότι μπορούν να συνδέσουν τις προσπάθειές τους μ' αυτές των υπόλοιπων στελεχών του ΚΚΕ(μ-λ) που προέρχονταν από την ΚΟ Θεσσαλονίκης. Στους δύο αυτούς συντρόφους, που συνάντησαν από άλλους δρόμους τον σ. Β. Γεμιστό που προερχόταν από το εξωτερικό, οφείλουμε πολλά για τη μετέπειτα πορεία ανάπτυξης της οργάνωσης στην Αθήνα, γιατί βρήκαν τη δύναμη και το κουράγιο να πάνε κυριολεκτικά κόντρα στο ρεύμα του διαλυτισμού και της ηττοπάθειας που είχε καταβάλει εκείνα τα χρόνια του '80-81 την πλειοψηφία της καθοδήγησης και των μελών της οργάνωσης.

Είναι εντυπωσιακό το πόσο γερά έδεσαν οι σύντροφοι αυτοί με τα στελέχη της Θεσσαλονίκης, παρ' όλο που είχαν σε επιμέρους πλευρές διαφορετικές διαδρομές και

αφετηρίες. Ο απόλυτος σεβασμός στους συντρόφους της βάσης, η επιμονή στο να λύνονται τα ζητήματα μέσα στα όργανα, η απόσταση που πάντα ο σ. Γρηγόρης έπαιρνε από τις διάφορες εκφράσεις φιλελευθερισμού και διαδρόμων, που αποτελούσε κατάσταση στην τότε οργάνωση της Αθήνας πριν το 1982, έβαλαν τις βάσεις για την πορεία της οργάνωσης και της πολιτικής λειτουργίας. Παρά τις αδυναμίες που εμφανίζονταν σαν εκφράσεις χειροτεχνισμού και συγκεντρωτισμού, ο σ. Γρηγόρης πάσχιζε για να χτυπηθούν αυτά τα φαινόμενα και πίστευε ακράδαντα στη δυνατότητα των μελών και στην ικανότητά τους να παίρνουν πρωτοβουλίες. Πάσχιζε για την ανάδειξη νέων στελεχών, στεκόταν δίπλα τους, βοηθούσε στη διαπαιδαγώγησή τους σε μια βάση ταξική, αγωνιστική.

Ο σ. Γρηγόρης έδειχνε μια θαυμαστή ωριμότητα και ψυχραιμία στη διαδικασία και την ουσία επίλυσης αντιθέσεων και διαφορών μέσα στην οργάνωση. Πρότασε τον πολιτικό τρόπο αντιμετώπισης, αλλά είχε πάντα τη διαύγεια και την αυστηρότητα απέναντι σε συμπεριφορές που ξέφευγαν από τα πλαίσια που σταδιακά διαμόρφωνε η οργάνωση. Έκανε εντύπωση, ιδιαίτερα στους νέους συντρόφους, που παραδειγματίζονταν από τη στάση του, το πόσο δημιουργικά συνδύαζε τη μαοϊκή αντίληψη με τα μπολσεβίκικα διδάγματα όσον αφορά τις σχέσεις που διέπουν μια κομμουνιστική οργάνωση.

Δεν θυσίαζε στο άρπα-κόλλα (έστω και αν μερικές φορές έδειχνε κουραστική) την ανάγκη πολιτικής συζήτησης στα όργανα. Με τον ήρεμο και γαλήνιο τρόπο του προσπαθούσε να δώσει στους συντρόφους τα επιχειρήματα και τις βάσεις για να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και εμπιστοσύνη στις απόψεις της οργάνωσης. Θεωρούσε πολύ δικαιολογημένα, σαν το άλφα και ωμέγα για έναν αγωνιστή, την παρέμβαση στις μάζες, το να δίνει αλλά και να παίρνει, να συσπειρώνει και να συγκεντρώνει δυνάμεις. Δυνάμεις που όμως ήθελε και επιδίωκε να τις συγκεντρώνει όχι ευκαιριακά αλλά σε βάσεις που να ανταποκρίνονται στις κάθε φορά στοχεύσεις.

Ο σ. Γρηγόρης συνέβαλε δημιουργικά με την όλη του στάση έτσι ώστε το ΚΚΕ(μ-λ) να πρωτοπορήσει αλλά και να πρωτοστατήσει στην υπόθεση της κοινής δράσης ανάμεσα σε αγωνιστές και συλλογικότητες στη βάση κοινών στόχων, αμοιβαία δεκτών. Η συμβολή του στη Μαχόμενη Αριστερά υπήρξε καθοριστική, και σε συνεργασία με τον σ. Δ. Δεσύλλα, τον αξέχαστο Κ. Τζιαντζή, τον αείμνηστο Χρ. Μπίστη, τον Σάββα Μιχαήλ πρωτοπόρησαν στο να διαμορφωθεί μια νέα νοοτροπία διαλόγου, αντιπαράθεσης και κοινής δράσης στην τότε εξωκοινοβουλευτική Αριστερά. Ανάλογο ανοιχτό πνεύμα συνεργασίας και αναζήτησης σημείων τομής παρά τις διαφορές, επέδειξε ο σ. Γρηγόρης το 1985, όταν σε συζητήσεις με τους συντρόφους Παπαδόπουλο, Κουφοβασίλη, Αδαμόπουλο καταλήχτηκε η δημιουργία της Κομμουνιστικής Αριστεράς, που πήρε μέρος στις εκλογές εκείνης της χρονιάς. Αλλά και πιο

μετά, ενόψει των εκλογών του Απρίλη του '90, όταν το ΚΚΕ(μ-λ) επεδίωξε κοινό κατέβασμα με το Μ-Λ ΚΚΕ και το ΕΑΜ.

Ιδιαίτερη η συμβολή του στα εγχειρήματα της κοινής δράσης την δεκαετία του '90. Όταν συγκροτήθηκε η Λαϊκή Πρωτοβουλία ενάντια στον ιμπεριαλισμό τον εθνικισμό και τον πόλεμο, στις αρχές της δεκαετίας του '90, όπου σημαντικό ρόλο απ' την πλευρά του ΝΑΡ είχε παίξει ο αξέχαστος σύντροφος Γ.Γράψας. Όταν δημιουργήθηκε η Πρωτοβουλία Αλληλεγγύης στους αγρότες, που έκανε μαζική εξόρμηση στα μπλόκα τον χειμώνα του 1996. Όταν πάρθηκε πολύ σημαντική πρωτοβουλία ενάντια στην επίσκεψη Κλίντον αλλά και λίγους μήνες νωρίτερα, την άνοιξη του '99, όταν χιλιάδες διαδηλωτές περικύκλωσαν το λιμάνι της Θεσσαλονίκης.

Ο σύντροφός μας συμμετείχε σχεδόν σε όλες τις αντιπροσωπείες της οργάνωσής μας που συζητούσαν και προωθούσαν τις πρωτοβουλίες κοινής δράσης. Αντιπάλεψε με συνέπεια και συνέχεια τόσο τις σεχταριστικές αντιλήψεις όσο και τους υποκειμενισμούς, ηγεμονισμούς που πρόκριναν οπορτουνιστικές επιλογές σε βάρος των στοχεύσεων που έχτιζαν εστίες αντίστασης και συλλογική προσπάθεια μέσα στο κίνημα.

Έδινε πάντα την πρέπουσα σημασία στο μπόλιασμα του κινήματος με την κομμουνιστική αντίληψη, γι' αυτό και δεν σταμάτησε να παρεμβαίνει στις διαδικασίες της οργάνωσης προκειμένου οι προσπάθειές μας για την οικοδόμηση μετώπου αντίστασης-διεκδίκησης να μη γέρνουν προς έναν τυφλό κινηματισμό και ακτιβισμό.

Σύντροφοι, συναγωνιστές και φίλοι

Όπως είπαμε, ο σ. Γρηγόρης πάλευε όλα τα τελευταία χρόνια με το θεριό προκειμένου να παραμείνει στον αγώνα και στις επάλξεις της οργάνωσης. Έχοντας βαθιά επίγνωση των δυσκολιών της περιόδου, των προκλήσεων που έμπαιναν για την οργάνωση και το κίνημα, της ανάγκης να βαδίσουμε σε δρόμους που ήταν ακόμη αχάραχτοι, ήθελε με όλες του τις δυνάμεις να παρακολουθεί, να παρεμβαίνει στις προσπάθειες της οργάνωσης. Όπως ήταν χρέος του, ως καθοδηγητικό στέλεχος είχε άποψη και γνώμη για όλες τις επιλογές της οργάνωσης διαχρονικά και τα τελευταία χρόνια ιδιαίτερα.

Ακόμα όμως και όταν είχε αντιρρήσεις, ενστάσεις, διαφωνίες, είχε το δικαίωμα και την υποχρέωση να τις εκφράζει γιατί ο γνώμονας που τις καθόριζε ήταν το συμφέρον της επαναστατικής υπόθεσης, η ισχυροποίηση της οργάνωσης, η ενδυνάμωση της τάσης που εκφράζουμε μέσα στο κίνημα.

Σύντροφε Γρηγόρη, ακόμα και αν έφυγες έχοντας αφήσει πράγματα ανολοκλήρωτα, είμαστε σίγουροι ότι φεύγεις έχοντας αφήσει ανεξίτηλο το στίγμα σου και τα χαρακτηριστικά σου. Ποτέ σου δεν αποδέχτηκες τη μικροαστική, μεταφυσική αντίληψη ότι «μετά από μένα το χάος». Αυτό που χαρακτηρίζει την απώλειά σου δεν είναι η απογοήτευση που δεν κατάφερες εσύ, και αρκετοί από εμάς που χάθηκαν πριν από σένα, να δεις στην πράξη την αφύπνιση του κινήματος, την επανασυγκρότηση του εργατικού κομμουνιστικού κινήματος. Αντίθετα, αυτό που εκτιμάει και αξιοποιεί η οργάνωση, είναι η πεποίθηση με την οποία διαπαιδαγωγούσες τους νέους συντρόφους και συναγωνιστές: ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΠΑΕΙ ΧΑΜΕΝΟ. Ιδιαίτερα όταν αφορά και επενδύεται στον αγώνα για την ανατροπή της εκμετάλλευσης και της εξάρτησης.

Το Κ.Ο. του ΚΚΕ(μ-λ) αισθάνεται την ανάγκη να απευθυνθεί στους συντρόφους, στους συναγωνιστές, τους φίλους που τον γνώρισαν, συνεργάστηκαν, αφιέρωσαν τη ζωή τους στην ίδια υπόθεση με το Γρηγόρη, και να τους καλέσει να συγκρατήσουν την οδύνη και τη θλίψη τους βλέποντας το μέλλον με αισιοδοξία. Καλεί επίσης τους συντρόφους και συναγωνιστές που του στάθηκαν μέχρι τέλους και τον υποστήριζαν στη μάχη που έδινε να μην κλαίνε.

Στάθη, Νεκτάριε, Δήμητρα, μικρή Μαρία, Νικόλα, Μαρία νοσοκόμα, Γιώργο από Ευαγγελισμό, Δημητράκη, Ρούλα, Τούλα, Ζωή, Μάτα -και συγνώμη αν δεν αναφέρουμε τόσους άλλους, η ζωή συνεχίζεται, ο αγώνας συνεχίζεται. Αγωνιστές του διαμετρήματος του Γρηγόρη δεν έζησαν λάθρα ούτε πέρασαν στο διάβα της ζωής απαρατήρητοι. Σημάδεψαν την εποχή που έζησαν και αφήνουν φορτίο που πρέπει να κουβαλήσουμε αυτοί που μένουμε σήμερα αλλά και όσοι μας πλαισιώσουν στα επόμενα χρόνια.

Εμείς που συνεχίζουμε, φυλάμε σαν κόρη οφθαλμού την αισιοδοξία του, την εμπιστοσύνη στη δύναμη και την προοπτική της εργατικής τάξης. Αυτά δηλαδή που μας δίνουν δύναμη και κουράγιο να βαδίσουμε το δρόμο που όλοι μαζί χαράξαμε.